

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน และ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ตามหลักสารานุกรม ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานอย่างเท่าเทียม (Mixed Methods) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของเทศบาลตำบลอุโมงค์ และครูในพื้นที่ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน จำนวน ๑๙๐ คน ซึ่งได้มาจากการหากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๒๕ คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (f-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) สารสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูนส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๖ มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔

มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒ มีสถานภาพสมรส จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖ และมีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเมตตา กายกรรม ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านเมตตาภังการกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านศีลสามัญญตา และ ด้านทวิญญูสามัญญตา อยู่ในระดับมาก ดังรายละเอียดดังนี้

๑) **ด้านเมตตากายกรรม** พบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านเมตตากายกรรม โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$) ในข้อที่ว่าท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการโพสต์ข้อความ รูปภาพ โดยการเคารพสิทธิของผู้อื่น ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๓$) ในข้อที่ว่า ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่แสดงข้อความที่ยั่ววุ่นหรือทำให้เกิดการแตกแยก

๒) **ด้านเมตตาวจีกรรม** พบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านเมตตาวจีกรรม โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๓$) ในข้อที่ว่าท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นสื่อในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยไม่ผิดต่อศีลธรรมจรรยา ข้อกฎหมาย ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๒$) ในข้อที่ว่า ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง

๓) **ด้านเมตตาภังการกรรม** บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านเมตตาภังการกรรม โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๒$) ในข้อที่ว่าท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้วยถ้อยคำหรือข้อความที่สุภาพและสื่อถึงความจริงใจ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๗๙$) ในข้อที่ว่า ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็น

๔) **ด้านสาธารณโภคี** บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านสาธารณโภคี โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$) ในข้อที่ว่าท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$) ในข้อที่ว่า ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิง เพลิดเพลิน สนุกสนาน

๕) **ด้านศีลสามัญญตา** บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านศีลสามัญญตา โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๖$) ในข้อที่ว่า

ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้วยความรอบคอบ ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมได้รับความเสียหาย ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.90$) ในข้อที่ว่า ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โพสต์ข้อความโดยให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

๖) ด้านทฤษฎีสามัญญดา บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านทฤษฎีสามัญญดา โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.16$) ในข้อที่ว่าท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และก่อให้เกิดองค์ความรู้ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.94$) ในข้อที่ว่า ท่านใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการระดมความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อนและผู้อื่น

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเปรียบเทียบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตามการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ และรายได้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมพัฒนาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ บุคลากรที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกันจาก

การวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้านเมตตากายกรรม

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พบว่า การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางที่ไม่สุภาพขณะใช้สื่อออนไลน์เป็นลำดับมากที่สุด มีจำนวน ๑๔ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับบางที่อารมณ์อยู่เหนือเหตุผลขาดความยั้งคิด ก่อนที่จะโพสต์ มีจำนวน ๑๑ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับนิสัยของมนุษย์แต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน มีจำนวน ๒ คน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า การสร้างจิตสำนึกของตนเองในการแสดงความคิดเห็น เป็นลำดับมากที่สุด มีจำนวน ๑๑ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์และตั้งสติในการสื่อสาร มีจำนวน ๘ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับควรให้เด็กได้รับการอบรมกิริยามารยาทให้มาก มีจำนวน ๒ คน

๒) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้านเมตตาวจีกรรม

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พบว่า การใช้อารมณ์ ไม่ระงับตนเอง เห็นแก่ตัวเป็นลำดับมากที่สุด มีจำนวน ๗ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในสังคมออนไลน์เป็นไปอย่างรวดเร็ว ตอบโต้กันได้ทันที จึงนิยมใช้เป็นเครื่องมือในการตอบโต้กัน มีจำนวน ๖ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับการใช้คำพูดที่รุนแรงเพื่อความสะใจ มีจำนวน ๒ คน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า ควรสงบสติอารมณ์ มีจำนวน ๑๘ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกและมาตรการทางกฎหมาย มีจำนวน ๑๕ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับควรเปิดใจรับนิสัยของแต่ละคนและค่อยๆ ปรับเข้าหากันจึงจะได้รู้ใจและเข้าใจกัน มีจำนวน ๖ คน

๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้านเมตตามโนกรรม

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พบว่า การทำงานร่วมกันกับคนหมู่มาก ต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง บางเวลา สถานการณ์และโอกาส มีจำนวน ๑๘ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับบางครั้งการพูดคุยเล่นๆ แต่ความคิดคนเราแตกต่างกัน จึงทำให้เข้าใจผิดได้ มีจำนวน ๑๒ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับบางที่ผู้อื่นก็ไม่เข้าใจในความปรารถนาดี มีจำนวน ๖ คน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า ควรใช้ให้เป็นสร้างเรื่องดีๆ สื่อความเป็นจริง มีจำนวน ๑๕ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับควรแนะนำสิ่งที่จะช่วยเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีจำนวน ๑๔ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับการเป็นนักบริการสาธารณะที่ดี สุภาพอ่อนหวานในการทำงาน มีจำนวน ๓ คน

๔) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้านสาธารณโภคี

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พบว่า ไม่ยึดไว้เป็นของตนเอง ใช้เป็นส่วนรวม มีจำนวน ๑๐ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับหากไม่เข้าใจหรือความเห็นแก่ตัว อาจมีการเหลื่อมล้ำการแบ่งปัน และเป็นปัญหาในความไม่เข้าใจกันได้ มีจำนวน ๙ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับการเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีจำนวน ๓ คน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า การใช้สื่อออนไลน์เป็นทางหนึ่งที่ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ควรใช้สื่อในทางที่ถูกต้อง มีจำนวน ๑๘ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับไม่ทำลายหรือสร้างความเสียหายให้กับสื่อที่เป็นสมบัติของสาธารณะที่ต้องใช้ร่วมกัน มีจำนวน ๑๐ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับ ควรพูดให้เด็กและเยาวชนเป็นคนใจกว้างในการให้ มีจำนวน ๒ คน

๕) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้านศีลสามัญญตา

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พบว่า การใช้สื่อออนไลน์ในการหลอกลวง ต้มตุ๋นหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายเพื่อผลประโยชน์ตนเอง มีจำนวน ๒๐ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับการใช้สังคมออนไลน์ สามารถใช้ได้เฉพาะบุคคลและผู้อื่นไม่สามารถทราบได้ จึงทำให้ผู้ใช้คิดว่าไม่มีผู้อื่นทราบซึ่งใช้แบบขาดจริยธรรมคุณธรรมอันมาก มีจำนวน ๑๕ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับมีความแตกต่างกันในด้านคุณธรรมจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีจำนวน ๕ คน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้ใช้ต้องมีจิตสำนึกในการใช้สื่อ มีจำนวน ๘ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับการเตือนตัวเองให้มีสติในการใช้สื่อออนไลน์ทุก มีจำนวน ๖ คน และลำดับ

น้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับควรวางแผนเองและปฏิบัติกับผู้อื่นให้ประทับใจอย่างเสมอกัน มีจำนวน ๒ คน

๖) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้าน ทัศนวิสัยสัญญา

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค พบว่า การใช้สังคมออนไลน์เพื่อสร้างพรรคพวก สร้างความขัดแย้ง มีจำนวน ๙ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับบางที่ก็ไม่เห็นด้วย แต่ก็ตามเสียง ส่วนมากโดยรวม มีจำนวน ๘ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นแตกต่างกัน มีจำนวน ๔ คน

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ พบว่า ควรละเว้นการแสดงความคิดเห็นในทาง การ ขัดแย้ง เช่น ความคิดเห็น ในเรื่องการเมือง หรือความคิดเห็นเอนเอียงข้างใดข้างหนึ่งระหว่างกลุ่ม สังคมออนไลน์ มีจำนวน ๗ คน รองลงมาประเด็นเกี่ยวกับการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกลออกไป ทำอะไรนี้ถึงส่วนรวม มีจำนวน ๖ คน และลำดับน้อยที่สุดประเด็นเกี่ยวกับควรมีความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีจำนวน ๔ คน

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) จากผู้ให้ ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) สรุปได้ว่า แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ตามหลัก สารานุกรม มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ควร ใช้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ แนะนำสิ่งดีๆ ให้กับผู้อื่น ไม่เจตนา ไม่กล่าว ร้าย ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย ใช้วิจารณญาณในการรับฟังข้อมูล มีสติเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งนั้น และ ยึดหลักความมีจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน พบว่าการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรให้ความสนใจ เกี่ยวกับ การสร้างความประทับใจในทางกิริยาอาการ ทางวาจา และด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ ไม่กระทำ ใดๆ ให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ไม่กล่าวโทษผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียหาย การคิดให้ผู้อื่นพ้นจาก ความเดือดร้อนทั้งปวง รู้จักการจัดและใช้สอยสาธารณูปโภคร่วมกันฉันพี่น้อง รู้จักแบ่งปัน มีความเป็น คนมีจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม อันดีงามเสมอภาคกัน รวมไปถึงการมีทัศนคติ มีความชอบธรรม มีความเห็นคล้อยตามกัน ไม่ขัดแย้งกัน และมีความสามัคคีปรองดองกัน เมื่อพิจารณาจากปัจจัย ส่วนบุคคล มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑) จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยไม่แสดงข้อความที่ยั่ว ยุ หรือทำให้เกิดการแตกแยก ($\bar{X} = ๓.๙๓$, S.D.=๑.๐๕๖) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรมีความเคารพ

ให้สิทธิผู้อื่นและใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้วยความมีจรรยาบรรณ มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเอกมร ฐิตปัญ^๑ ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางในการนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ควรทำงานรับใช้ประชาชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางแผนการทำงานให้เหมาะสม เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ พุดดีต่อกันเพื่อชักนำ ให้ประชาชนเกิดความสามัคคีปรองดองและเกิดความรักความเห็นใจซึ่งกันและกัน ทำงานเพื่อส่วนรวม ซื่อตรง ต่อตนเอง ต่องาน ต่อบุคคลอื่น เว้นจากการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพรรคพวก ไม่รับสินบนไม่ทุจริต ให้การช่วยเหลือ จัดสวัสดิการหรือแบ่งปันผลประโยชน์ต่างๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเสมอภาคเท่าเทียมกัน บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยในตนเอง รักษากฎระเบียบที่ตั้งไว้ เคารพความคิดเห็นของกันและกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา และความต้องการในท้องถิ่น แสดงความคิดเห็น วิจารณ์การทำงานและร้องทุกข์เรื่องราวต่างๆ ได้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตนเองและองค์กรอยู่เสมอ

๒) จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และก่อให้เกิดองค์ความรู้ ($\bar{X} = ๔.๑๖$, $S.D. = ๐.๘๐๗$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่บุคลากรได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเป็นการศึกษาต่อยอดความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ ถือเป็นการพัฒนาตนเอง และยังสามารถนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งเพื่อด้านการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธานศ เพชรปรี^๒ ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติด้านการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการบริหารการศึกษาโดยการสื่อสารยุคใหม่ : กรณีศึกษา ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์

^๑ พระมหาเอกมร ฐิตปัญโญ (คงตางาม), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^๒ สุธานศ เพชรปรี, “ทัศนคติด้านการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการบริหารการศึกษาโดยการสื่อสารยุคใหม่ : กรณีศึกษา ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง ๑๗-๓๐ ปี เป็นนักศึกษาปีที่ ๔ ระดับปริญญาตรี มีความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำราและเอกสารต่างๆ ซึ่งทัศนคติการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษาพบว่า ทัศนคติของผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษาต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษาโดยภาพลักษณะการใช้งาน คือต้องการให้สามารถเข้าสู่อินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในบริเวณที่พักของมหาวิทยาลัยได้ และไม่มีเหตุขัดข้องในระบบขณะใช้งาน การใช้บริการต่างๆ ส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มความเร็วในการใช้บริการต่างๆ รองลงมาสามารถใช้บริการใหม่ๆ ได้ทุกบริการที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านการใช้ติดต่อสื่อสารเพื่อการศึกษาใช้การสืบค้นข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศ รองลงมาใช้รับและส่งผลงานกับอาจารย์ผู้สอนในวิชาต่างๆ ชักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนและข้อมูลทางการศึกษากับอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา ส่วนใหญ่ปรึกษา และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย ใช้การสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลประเภทต่างๆ มาใช้ในการวิจัย เช่น บทความทางวิชาการ ข้อมูลทางสถิติ รายงานการวิจัย และโปรแกรมต่างๆ ฯลฯ ด้านการเรียนส่วนใหญ่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียน รองลงมาเรียนรู้ด้วยตนเองและใช้ Internet Course ในการเรียนรายวิชาต่างๆ และด้านการเสริมความรู้ ส่วนใหญ่ค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อใช้ประกอบการเรียน รองลงมาใช้การอ่านวารสารบนเครือข่ายของมหาวิทยาลัย และบริการจากห้องสมุด จะเห็นได้ว่าผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ใช้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ แนะนำสิ่งดีๆ ให้กับผู้อื่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ยังช่วยในการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารถึงกันและกันโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่

๓) จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการให้คำปรึกษาหรือแสดงออกทางความคิด ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D.=๐.๘๕๑) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่บุคลากรอาศัยอยู่ร่วมกัน ย่อมมีความต้องการที่พึง ระบาย หรือให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ โดยบุคลากรเองได้เลือกนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของจรัส ปันธิ^๓ ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การประยุกต์หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานบุคคลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทั้งนั้น เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าสู่องค์กรจนกระทั่งพ้นจากองค์กรไป ซึ่งการบริหารงานยึดหลักระบบราชการ โดยอาศัยกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ มาเป็น

^๓ จรัส ปันธิ, “วิเคราะห์การประยุกต์หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานบุคคลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพุทธศาสนศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๗.

พื้นฐานในการบริหารงานบุคคล นอกจากนั้นยังเอาระบบคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารแบบธรรมาภิบาลมาเป็นฐานในการดำเนินงาน ยังได้ยึดหลักแห่งสัจธรรม ตามปณิธานและภาพิตประจำมหาวิทยาลัย ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะสร้างบุคลากรทุกฝ่ายให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ อยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข มีความรักความเมตตา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีการเรียนรู้ฝึกฝนตนเองจนสามารถเป็นที่ยอมรับเคารพนับถือเป็นผู้ที่สามารถครองตน ครองคน และครองงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสาราณียธรรม ๖ ประการของพระพุทธศาสนา กล่าวคือ เป็นการแสดงความรัก ความเมตตาต่อกัน สนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ดีงาม มีความหวังดีปรารถนาดีต่อกัน ให้ความอนุเคราะห์หรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดี ตามกฎแบบแผน วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ตลอดจนการมีความคิดเห็นที่เกื้อกูลกัน เป็นไปในทำนองเดียวกัน เมื่อมีข้อสงสัย หรือความไม่ชัดเจนก็นำมาปรึกษาหารือกันตลอดเวลา โดยหลักสาราณียธรรม ๖ ประการนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สามารถนำมาประยุกต์ในการบริหารงานบุคคลได้เป็นอย่างดีในทุกระดับทั้งระดับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาตัวเอง เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งผลให้การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประสบความสำเร็จและพัฒนามาโดยตลอด

๔) จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.01$, $S.D. = 0.885$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นไม่ได้ใช้ในด้านความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ อีกหลากหลาย รวมไปถึงการแสดงออกทางการเมืองของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล^๔ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเมืองบนเฟซบุ๊ก: วัฒนธรรม-การเมือง บนเครือข่ายออนไลน์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕” ผลการวิจัยพบว่า การเคลื่อนไหวออนไลน์ในประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยทุนเช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวออฟไลน์ แต่เครือข่ายสังคมออนไลน์อนุญาตให้คนทั่วไปสะสมและลงทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมได้สะดวกขึ้น แม้สิ่งที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายสังคมออนไลน์จะไม่หายไปเสียทั้งหมด แต่ก็เกิดการขยายวงของการสื่อสาร อำนาจในการควบคุมพื้นที่ที่เคลื่อนไปอยู่ในมือคนธรรมดามากขึ้น ความคิดสร้างสรรค์และทุนทางวัฒนธรรมก็ช่วยในการแสดงออกเรื่องที่โดยทั่วไปทำได้ยากในสังคม ซึ่งท้ายที่สุดแล้วทำให้มีเสรีภาพมากขึ้นในการแสดงออกและรวมตัว อย่างไรก็ตามในบริบทของวัฒนธรรม-การเมืองไทย การเคลื่อนไหวออนไลน์เรียกร้องให้ต้องรักษาความสัมพันธ์ในลักษณะหนึ่ง การเป็นเพื่อนเฟซบุ๊กจึงมีเงื่อนไขของความเป็นเพื่อนแบบสังคมไทยเคลือบแฝงอยู่ ส่วนการแสดงออกทางการเมืองซึ่งอาศัยทุนทางวัฒนธรรมที่ยังคงจำกัดกลุ่ม ทำให้คนที่มิทุนเหล่านั้นอยู่เดิมสามารถ

^๔ อาทิตย์ สุริยะวงศ์กุล, “การเมืองบนเฟซบุ๊ก : วัฒนธรรม-การเมืองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ไทย พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๕”, วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชามานุษยวิทยา, (คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๕๕.

เข้าถึงและแสดงออกได้ง่ายกว่า กระนั้นก็ตามความเข้าถึงง่ายโดยเปรียบเทียบของเครือข่ายออนไลน์ในประเทศไทย ก็ทำให้การแสดงออกทางการเมืองเปิดกว้างขึ้น ผู้เสนอความเห็นทางการเมืองที่ไม่ได้มีทุนทางสังคมมาก่อนสามารถเข้าร่วมได้มากขึ้น

๕) จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการให้คำแนะนำชี้แจงรายละเอียด ให้กับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.06$, $S.D. = 0.840$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรได้นำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการปฏิบัติงาน ช่วยในการให้บริการประชาชน ด้วยวาจาที่สุภาพ ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ตอบข้อสงสัยให้กับผู้มารับบริการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมทรง สุขุมมะสวัสดิ์^๕ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการให้บริการ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของผู้รับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาที่พบเป็น เรื่องความรวดเร็วในการให้บริการ ขั้นตอนการให้บริการและการต้อนรับทักทายแผนยุทธศาสตร์ที่ได้พัฒนาขึ้น มีโครงการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การมีจุดต้อนรับประชาสัมพันธ์ และการแจกคู่มือกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชน โดยหลังการใช้แผนยุทธศาสตร์ พบว่า ยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้มีผลทำให้คุณภาพการให้บริการดีขึ้น ซึ่งรับรู้ได้จากค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการในภาพรวมการให้บริการสูงขึ้นจาก ๓.๐๓ เป็น ๓.๘๐ หลังจากใช้แผนยุทธศาสตร์

๖) แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านเมตตาทายกรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ เครือข่ายออนไลน์ในปัจจุบันถึงแม้ไม่ได้ปรากฏในเชิงของรูปธรรมที่ชัดเจน แต่ปรากฏในรูปภาพที่ถ่ายทอดภายใต้พฤติกรรมการกระทำของผู้ใช้เครือข่าย หากการใช้เครือข่ายออนไลน์เป็นไปด้วยการโพสต์ตามหลักของความเมตตาทายกรรม สิ่งก็ตามมาคือความรักใคร่ และความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน สามารถปฏิบัติได้ด้วยการแสดงความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แสดงกิริยาสุภาพ ไม่ก้าวร้าว ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความอดทน อดกลั้น ให้ความเคารพต่อหน้าและลับหลัง

๗) แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านเมตตาจริกรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เราควรที่จะตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องชัดเจน ไม่ไปกระทบกระทั่งหรือทำร้ายคนอื่นโดยที่เรา

^๕ สมทรง สุขุมมะสวัสดิ์, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการให้บริการ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์), ๒๕๕๙.

อาจจะไม่เจตนา ไม่กล่าวร้าย ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย ควรใช้ในลักษณะที่สร้างความประทับใจหรือว่า ความรู้สึกดีๆ ให้แก่กันมากกว่าการสร้างศัตรูกันในเรื่องช่วย

๘) แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ด้านเมตตาโมกข์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถสื่อสารให้คนมีความสามัคคี มีความเอื้ออาทร มีความให้อภัยซึ่งกันและกัน เกิดความปิติ เกิดความสุข เกิดความสามัคคีเกิดขึ้น

๙) แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ด้านสัทธามกข์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ในการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ผู้ใช้ควรมีการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ควรมีความเสมอภาค และไม่เอาเปรียบผู้อื่นควรมีการแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่าเรา

๑๐) แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ด้านศีลสามัญญตา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ สำหรับการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์นั้น เมื่อเราพบเจอสิ่งอันไหนที่มันดีงาม ควรจะเผยแพร่ ควรจะแชร์ให้คนอื่น สิ่งไหน เป็นสิ่งที่ดีก็ควรจะทำ ตรงข้ามกันอันไหนสิ่งที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะมีการแชร์ หรือว่าสื่อสารให้กับคนอื่น ก็ควรหยุดเพียงแค่นั้น โดยยึดหลักความมีจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณในการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์

๑๑) แนวทางในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ด้านทิวฐิสามัญญตา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ควรมีสติในการรับรู้ รับฟังข้อมูล อย่ารับฟังข้อมูลเพียงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว และไม่ควรจะ เข้าไปมีส่วนร่วมในความขัดแย้งนั้น หากไม่จำเป็น แต่หากจำเป็นต้องชี้แจงก็ควรชี้แจงด้วยเหตุด้วยผล อย่าใช้ถ้อยคำรุนแรง ใช้วิจยารณญาณในการรับฟังข้อมูลและมีสติเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งนั้น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ บุคลากรเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทางการวิจัย ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรส่งเสริมการแสดงออกของผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เกิดมาจากความรู้สึก ภายในที่มีเจตนาที่ดี ในทางที่ถูกต้อง ทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ สร้างคุณค่าให้แก่ตัวเราและคนรอบข้าง

๒) ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ให้กับผู้ใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะการนำข้อความมาโพสต์หรือแชร์ในเรื่องที่ไม่เป็นความจริง

โดยเนื้อหาที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คน เพื่อให้ทุกคนมีแนวทางในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่กระทบสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่นมากเกินไป

๓) ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน การสื่อสารโทรคมนาคมสมัยใหม่ช่วยย่อโลกให้เล็กลง โลกมีสภาพไร้พรมแดน มีการเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกันมากขึ้น ก่อเกิดมิตรภาพที่ดีต่อกัน

๔) ควรมีการพัฒนาสื่ออย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้ใช้อุปกรณ์เครือข่ายสังคมออนไลน์รู้เท่าทัน และรู้จักเลือกรับปรับใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม ก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อตัวผู้ใช้งาน

๕) ควรส่งเสริมให้ผู้ใช้อุปกรณ์สังคมออนไลน์สามารถป้องกันตนเองจากอันตรายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่างๆ ได้ด้วยการใช้สติ ใช้ปัญญา ใช้คุณธรรมศีลธรรมอันดีงามเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรึงตรอง เลือกใช้ในส่วนที่จะเป็นประโยชน์ ใช้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่ร้ายแรงต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

๖) นำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาปรับใช้ในการช่วยส่งเสริมประชาธิปไตย มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการกระจายข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการปกครองบ้านเมืองในระบบประชาธิปไตย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต้องไม่ใช้ช่องทางของเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่ละเมิดลิขสิทธิ์ ขโมยผลงาน หรือแอบอ้างผลงานของผู้อื่นโดยเด็ดขาด การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นหากผู้ใช้หมกหมุ่นกับการเข้าร่วมเครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไปอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพ การนั่งหน้าคอมพิวเตอร์นานเกินไปย่อมส่งผลให้สายตาพร่ามัว รวมไปถึงทำนองที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้เกิดการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อได้

๒) ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เองควรใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เสมือนเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในทางสร้างสรรค์

๓) เครือข่ายสังคมออนไลน์ถือเป็นเครือข่ายกระชับมิตร สร้างความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสู่เพื่อนได้ ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ยังสามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นเป็นสื่อในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ สำหรับองค์กรต่างๆ ในการสร้างความเชื่อมั่น สร้างความสัมพันธ์สร้างกิจกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น

๔) ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาช่วยในการพัฒนาชุมชน และใช้ในการแบ่งปันข้อมูล รูปภาพ ความรู้ให้กับผู้อื่น ในลักษณะเวทีทำงานร่วมกันที่ต้องการความคิด ความรู้ และการต่อยอด จากผู้ใช้ที่เป็นผู้มีความรู้ เพื่อให้ความรู้ที่ได้ออกมา มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเกิดการพัฒนาในที่สุด ซึ่งหากลองมองจากแรงจูงใจที่เกิดขึ้นแล้ว คนที่เข้ามาในเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น มักจะเป็นคนที่มีความภูมิใจที่ได้เผยแพร่สิ่งที่ตนเองรู้ และทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

๕) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกวัน การใช้งานระบบเครือข่ายที่ออนไลน์และส่งข่าวสารถึงกันย่อมมีผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีปะปนและสร้างปัญหาให้กับผู้อื่น

อยู่เสมอ หลายเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงได้ออกกฎเกณฑ์การใช้งานภายในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นจะต้องเข้าใจกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของ เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น ควรมีความรับผิดชอบต่อตนเองตลอดจนผู้ร่วมใช้บริการคนอื่น และจะต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบ ของตนเองที่เข้าไปขอใช้บริการต่างๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ควรมีการใช้งานอย่างสร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์ จะทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์น่าใช้และเป็นประโยชน์ร่วมกันอย่างดี กิจกรรม บางอย่างที่ไม่ควรปฏิบัติจะต้องหลีกเลี่ยง เช่น การส่งกระจายข่าวไปเป็นจำนวนมากบนเครือข่าย การส่งเอกสารจดหมายลูกโซ่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลเสียโดยรวมต่อผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และ ไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ต่อสังคมอินเทอร์เน็ต จรรยาบรรณเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมอินเทอร์เน็ตเป็นระเบียบ ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเรื่องที่จะต้องปลูกฝังกฎเกณฑ์ของแต่ละเครือข่ายจึงต้องมีการ วางระเบียบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน บางเครือข่าย สังคมออนไลน์มีบทลงโทษและจรรยาบรรณที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้สังคมสงบสุขและหากการละเมิด รุนแรงกฎหมายก็จะเข้ามามีบทบาทได้เช่นกัน

๖) การที่ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถ วิพากษ์วิจารณ์กระแสสังคมในเรื่องเชิงลบ อาจทำให้เกิดกรณีพิพาทบานปลาย เป็นสิ่งที่ไม่สมควร อย่างยิ่ง ซึ่งภัยคุกคามจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ ยกตัวอย่าง เช่น การเผยแพร่ภาพ และข้อความอันมีลักษณะดูหมิ่นและไม่เหมาะสมต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนั้นผู้ใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์เองควรตระหนักและเห็นความสำคัญในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในทางที่จะ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม สร้างความสามัคคีปรองดอง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการการเสริมสร้างการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับนักเรียน นักศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปการ ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับด้านการศึกษา ช่วยให้เด็ก เยาวชน มีจริยธรรม จรรยาบรรณในการใช้สื่อ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๒) ควรประยุกต์ใช้หลักธรรมอื่นเพื่อนำมาใช้ในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น หลักกัลยาณมิตร บาปนิมิต ปิยวาจา เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงแนว ทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ตามหลักธรรมอื่นต่อไป

๓) ควรมีการศึกษาถึงแนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ เพื่อก่อให้เกิดแนวทางในการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพของด้านบุคลากร

๔) ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ หลังจากศึกษาและประยุกต์ใช้งานวิจัยนี้แล้ว